

Danijela Hunjak, Josip Taradi

ISTRAŽIVANJE PERCEPCIJE I USPOREDBA KORUPCIJE U PODRUČJIMA ZAŠTITE

Sažetak

Na identificiranom problemu nedostatka aktualnih spoznaja o problematici i percepciji korupcije u područjima zaštite u Hrvatskoj utvrđena je potreba za istraživanjem, te postavljen cilj i hipoteze istraživanja. Metodom pismene ankete istraživanje je provedeno na uzorku od 110 ispitanika, studenata Visoke škole za sigurnost s pravom javnosti, u Zagrebu i Splitu, tijekom mjeseca siječnja i ožujka 2010. godine. Rezultati istraživanja pokazuju da stručnjaci sigurnosti imaju izrazito nepovoljniju ocjenu (2,83) percepcije korupcije u Hrvatskoj općenito u odnosu na vrijednost indeksa percepcije korupcije u Hrvatskoj za 2009. godinu (4,1). Uz statistički značajne razlike frekvencije rezultata, percipiraju moguće oblike, uzroke i posljedice korupcije. Ocjena percepcije korupcije u svim područjima zaštite je po vrijednosti indeksa percepcije korupcije (0-10) povoljnija od vrijednosti indeksa percepcije korupcije u Hrvatskoj za 2009. godinu (4,1). Ocjene percepcije korupcije po svim područjima zaštite međusobno se ne razlikuju značajno, jer njihov raspon (4,38-4,84) nije veći od 5 % vrijednosti indeksa percepcije korupcije. Nema statistički značajnih korelacija između osobnih podataka stručnjaka sigurnosti: dobna skupina, stručna sprema, status zaposlenja, ukupni radni staž (kao nezavisne varijable) i njihovih ocjena percepcije korupcije po područjima zaštite (kao zavisne varijable).

Ključne riječi

korupcija, menadžment, percepcija, zaštita, sigurnost

RESEARCHING THE PERCEPTION AND COMPARISON OF CORRUPTION IN SECURITY SECTORS

Abstract

On identified problem of a lack of current cognitions about the issue and the perception of corruption in security sectors in Croatia, the need for research has been identified and goals and hypotheses of research have been set. Method of written survey research was conducted on a sample of 110 examinees, all students on College of safety, accredited, in Zagreb and Split, during first and third month of year 2010. In general, the research results show that safety experts have an extremely negative evaluation (2,83) of perception of corruption in Croatia regarding to corruption perceptions index (4,1) for Croatia of year 2009. According to statistically significant differences between frequencies of research results, examinees perceive possible forms, causes and consequences of corruption. Regarding to corruption perceptions index (4,1) for Croatia of year 2009. and value of corruption perceptions index in general (0-10), evaluation of perception of corruption in all security sectors is lower. There is no significant differences between these evaluations because the range of perception of corruption

(4,38-4,84) in all security sectors is below 5% value of corruption perceptions index. Statistically significant correlation between personal data of safety experts: age group, education level, employment status, total worktime (as independent variable) and their evaluations of perception of corruption in all security sectors (as dependent variable), is not relevant.

Key words

corruption, management, perception, security, safety

UVOD

Predmet istraživanja

Korupcija "otežava afirmaciju načela vladavine prava kao normativni izražaj načela jednakosti svih pred zakonom, dovodi do nepovjerenja građana u zakone i vlast, negativno utječe na gospodarski razvoj, potiče društvenu i individualnu nejednakost, negativno utječe na društvenu stabilnost i opću socijalnu sigurnost". [2]

Nemogućnost učinkovitog iskorištavanja ljudskih i materijalnih resursa u državi dovodi do niske stope bruto društvenog proizvoda i usporenog gospodarskog razvoja, a time i visoke stope nezaposlenosti, što stvara plodno tlo za razvoj raznih oblika korupcije. S jedne strane imamo slabo djelotvornu Vladu koja neučinkovito iskorištava međunarodnu pomoć iz pristupnih fondova Europske unije, a s druge, neprilagođene programe međunarodnih organizacija posebnim okolnostima pojedine države. Kršenjem poreznih i regulativnih zakona smanjuje se učinkovitost industrijske politike, a potiče poslovanje "sive" ekonomije.

Da problem korupcije egzistira i u području zaštite na radu, potvrđeno je anketnim istraživanjem problematike organizacije i rada službi zaštite na radu u poslovnim organizacijama u Hrvatskoj, provedenom tijekom veljače 2009. godine, u kojem su stručnjaci sigurnosti "među dodatnim prijedlozima za unapređenje rada službe zaštite na radu istaknuli borbu protiv korupcije u sigurnosti na radu na svim razinama". [1]

Razvoj korupcije u organiziranom i gospodarskom kriminalitetu možemo objasniti kroz slijedeća svojstva: "efikasnu organizaciju zločinačkih organizacija s većim brojem počinitelja; eksploataciju znanstvenih spoznaja u pojavnom obliku načina počinjenja kvalitetnom profesionalnom aplikacijom i specijalizacijom kriminalnih realizacija; slijedom, značajnim postotkom prikrivenosti kriminalnih postupaka što je uzrokovalo diskrepanciju realnog i registriranog kriminaliteta". [3]

Jedna od posljedica korupcije u navedenim kategorijama kriminaliteta jest pojava pranja novca te protupravno stjecanje imovinske koristi, a jedna od učinkovitih mjera suzbijanja korupcije jest osigurati primjenom kriminalističkih mjera identifikaciju kriminalnog profita i njegovo oduzimanje kroz sudski postupak.

Pojava korupcije u procesu privatizacije "izražava sukobe interesa i zloupotrebu mogućih interesa, s time da se na prijevaran ili drugi način stječe dioničko vlasništvo, odnosno napada sama supstanca poduzeća. Društvo tone u masovni kriminalitet koji postaje normalan izvor prihoda određenih kategorija stanovništva, od oblika izrazito kriminalnih do rubnih pojava sive ekonomije i dvostrukog življenja" [4], ovisno o stabilnosti tržišnog poslovanja.

Korupcija utječe i na nacionalnu sigurnost, jer "neizvjesna perspektiva osmišljavanja i ostvarivanja ekonomskih nacionalnih interesa može dovesti do neuravnoteženosti i narušavanja temelja nacionalne opstojnosti" [7].

Možemo postaviti pitanje koja od metoda ograničavanja korupcije bi bila najučinkovitija, privatizacija, reforma državnog programa, donošenje antikorupcijskih zakona ili neka druga, prema Strategiji suzbijanja korupcije (N. N., br. 75/08.), "sprječavanje sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti, provedba propisa o financiranju političkih stranaka, ostvarivanje prava na pristup informacijama, jačanje integriteta javne uprave, reguliranje javnih nabava, te zaštita oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju korupciju". (poglavlje 5.) "Da li je uspostavljanje demokracije antikoruptivna strategija? Politički legitimitet slabi ako država dozvoljava nekima da na račun drugih steknu neproporcionalnu privatnu korist". [6]

Antikorupcijska politika u Hrvatskoj utemeljena je na Strategiji suzbijanja korupcije (N. N., br. 75/08) i pripadajućem Akcijskom planu te koordinaciji i suradnji relevantnih institucija koje provode antikorupcijsku politiku, USKOK - Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, Policijski nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, "Uskočki sudovi" - Sudski odjeli za postupanje u predmetima kaznenih djela iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, Sektor za suzbijanje korupcije Ministarstva pravosuđa, Nacionalno vijeće za praćenje provedbe Strategije suzbijanje korupcije te Povjerenstvo za praćenje provedbe mjera suzbijanja korupcije. (<http://www.antikorupcija.hr>)

Njihova borba je prvenstveno preventivnog, potom represivnog karaktera, a očituje se kroz pet tematskih područja: pravni i institucionalni okvir, sprečavanje korupcije, kazneni progon i sankcioniranje korupcije, međunarodna suradnja i širenje javne svijesti o štetnosti korupcije. (<http://www.pravosudje.hr/>)

Problem

Nedostatak aktualnih spoznaja o problematici i percepciji korupcije u područjima zaštite u Hrvatskoj.

Cilj

Cilj istraživanja je utvrđivanje aktualnih spoznaja o problematici korupcije u područjima zaštite u Hrvatskoj.

Hipoteze

H1: Stručnjaci sigurnosti daju svoju ukupnu ocjenu percepcije korupcije u Hrvatskoj općenito koja je po vrijednosti indeksa percepcije korupcije (0-10) povoljnija od vrijednosti indeksa percepcije korupcije u Hrvatskoj za 2009. godinu koji iznosi 4,1. (<http://www.transparency.hr/>)

H2: Stručnjaci sigurnosti, uz statistički značajne razlike frekvencije rezultata, percipiraju moguće oblike, uzroke i posljedice korupcije u Hrvatskoj općenito.

H3: Stručnjaci sigurnosti daju ocjenu percepcije korupcije u svim područjima zaštite koja je po vrijednosti indeksa percepcije korupcije (0-10) povoljnija od vrijednosti indeksa percepcije korupcije u Hrvatskoj za 2009. godinu koji iznosi 4,1.

H4: Stručnjaci sigurnosti daju ocjene percepcije korupcije po svim područjima zaštite koje se međusobno ne razlikuju značajno, jer njihov raspon nije veći od 5 % vrijednosti indeksa percepcije korupcije (sa skalom od 0 do 10).

H5: Nema statistički značajnih korelacija između osobnih podataka stručnjaka sigurnosti: dobna skupina, stručna sprema, status zaposlenja, ukupni radni staž (kao

nezavisne varijable) i njihovih ocjena percepcije korupcije po područjima zaštite (kao zavisne varijable).

METODE

U skladu s postavljenim ciljem i hipotezama istraživanja, kao prikladne, izabiru se sljedeće znanstvene istraživačke metode:

1) Anketa

Za istraživanje percepcije korupcije u područjima zaštite korištena je metoda grupne i neposredno vođene pismene ankete među ispitanicima. Kao instrument ankete dizajniran je pismeni "Anketni upitnik: Istraživanje percepcije korupcije u područjima zaštite" koji sadrži ukupno 18 pitanja/tvrdnji razvrstanih u sljedeće grupe:

I. Osobni podaci ispitanika: 7 pitanja

II. Percepcija korupcije u Hrvatskoj općenito: 4 pitanja

III. Percepcija korupcije u područjima zaštite: 7 pitanja

Pitanja su u većini zatvorenog tipa tako da ispitanici biraju jedan ili više od ponuđenih odgovora ili ocjenu, uz pojedine mogućnosti dopisivanja ostalog ili dodatnih prijedloga.

Provedba anketnog istraživanja

Anketno istraživanje percepcije korupcije u područjima zaštite, po utvrđenom planu istraživanja, provedeno je tijekom mjeseca siječnja (I.) i ožujka (III.) 2010. godine na Visokoj školi za sigurnost, s pravom javnosti u Zagrebu i Splitu.

Uzorak

Istraživanjem su obuhvaćeni svi studenti treće godine stručnog studija sigurnosti na Visokoj školi za sigurnost, s pravom javnosti, u Zagrebu i Splitu, čime osnovni skup ispitanika iznosi 316. Istraživanju je pristupilo 110 ispitanika, što čini 34,81 % od osnovnog skupa. Pri unosu podataka u računalnu bazu pregledani su svi vraćeni ispunjeni pismeni anketni upitnici (110) i nevažećim nije proglašen niti jedan. Uzorak se smatra reprezentativnim s obzirom na svoje karakteristike i predmet istraživanja.

2) Statističke metode

Statističke metode koristit će se za statističku obradu podataka prikupljenim metodom ankete pomoću anketnog upitnika. Primjenjivat će se metode deskriptivne (opisne) statistike, kao i metode inferencijalne (analitičke) statistike. Podaci i rezultati statističke obrade podataka prikazat će se tablično. Za obradu i prikaz rezultata istraživanja po pojedinačnim pitanjima iz ankete koristit će se:

- Frekvencija (f)
- Postotak (%)
- Suma (Σ)
- Aritmetička sredina - prosječna vrijednost (M)
- Standardna devijacija (s)
- Koeficijent varijabilnosti (V), izražen u postocima (%).

Za kvantitativnu analizu i prikaz određenih podataka (ocjene percepcije korupcije u područjima zaštite) koristit će usporedni prikazi aritmetičke sredine pojedinačnih ocjena (prosječne ocjene) sa prosječnom ocjenom područja, uz podatke o vrijednostima standardne devijacije i koeficijenta varijabilnosti.

Statistički značajne razlike među frekvencijama određenih rezultata istraživanja testirat će se hi-kvadrat testom (χ^2).

Korelacije između određenih rezultata istraživanja testirat će se Pearsonovim koeficijentom korelacije (r).

REZULTATI

I. Osobni podaci ispitanika

1. Spol

U provedenom istraživanju, žene čine svega 17,27 % ispitanika, a muškarci većinu ispitanika, 82,73 %.

2. Dobna skupina

Najmlađa dobna skupina (do 30 godina) čini 63,64 % ispitanika, potom slijede ispitanici dobne skupine od 31 do 40 godina (25,45 %), dok je dobna skupina od 41 do 50 godina zastupljena sa 10,91 % ispitanika. U dobnim skupinama od 51 do 60 godina i preko 60 godina nema zastupljenih ispitanika.

3. Školska/stručna sprema

Većina ispitanika (60,91 %) ima srednju školsku/stručnu spremu, a čak 34,55 % ispitanika uz srednju školsku/stručnu spremu ima i završeno neko od usavršavanja u području sigurnosti i zaštite. Viša/visoka stručna sprema zastupljena je sa 4,55 % ispitanika.

4. Mjesto prebivališta u županiji

Po mjestu prebivališta ispitanika, od 20 županija i Grada Zagreba zastupljeno je njih 13. Najviše ispitanika (31,82 %) je s prebivalištem u Splitsko-dalmatinskoj županiji (doprinos izdvojenog studija sigurnosti u Splitu), a potom slijedi Grad Zagreb (29,09 %) i Zagrebačka županija (13,64 %). S manje od 5 % zastupljene su pojedinačno ostale županije.

5. Zaposlenje

Na poslovima zaštite, od ukupno 73,64 % zaposlena ispitanika, zaposleno je 13,64 % ispitanika. Nezaposleno je 26,36 % ispitanika. Dosada radni odnos nikada nije zasnovalo 12,73 % ispitanika, a trenutno nezaposlenih, ali koji su već bili u radnom odnosu je 13,64 % ispitanika.

6. Zaposlenje na poslovima

Na poslovima zaštite od požara i vatrogastva zaposleno je najviše ispitanika (18,18 %), potom slijedi zaposlenje na poslovima zaštite na radu (10,91 %), dok su zaposlenja u područjima zaštite okoliša, privatne tjelesne i tehničke zaštite, te obrane zastupljeni pojedinačno, manje od 5 %. Izvan područja poslova zaštite i sigurnosti zaposleno je ukupno 40,91 % ispitanika.

7. Ukupni radni staž

Najviše ispitanika (22,73 %) koji su zaposleni ili su bili zaposleni ima od 3 do 5 godina ukupnog radnog staža, potom su pojedinačno sa 18,18 % zastupljene skupine od 6 do 10 godina te od 11 do 20 godina ukupnog radnog staža. Do 2 godine ukupnog radnog staža ima 10,91 % ispitanika. U skupinu od 21 do 30 godina ukupnog radnog staža spada 9,09 ispitanika, a preko 30 godina ukupnog radnog staža ima 0,91 % ispitanika.

II. Percepcija korupcije u Hrvatskoj općenito

8. Ukupna ocjena percepcije korupcije u Hrvatskoj općenito

Tablica 1. Ukupna ocjena percepcije korupcije u Hrvatskoj općenito

8.	Percepcija korupcije u Hrvatskoj općenito	f	%		
0.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 0 (potpuna korupcija)	25	22,73		
1.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 1	19	17,27		
2.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 2	18	16,36		
3.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 3	18	16,36		
4.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 4	4	3,64		
5.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 5	8	7,27		
6.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 6	3	2,73		
7.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 7	4	3,64		
8.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 8	3	2,73		
9.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 9	4	3,64		
10.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 10 (bez korupcije)	4	3,64		
-	bez odgovora	0	0		
aritmetička sredina (M)		2,83	Σ	110	100,00
standardna devijacija (s)		2,79	koeficijent varijabilnosti (V) %		98,77

Ispitanici su mogli izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora, što je iskoristilo 100 % ispitanika (bez odgovora 0 %). Razlike među frekvencijama rezultata su statistički značajne što dokazuje vrijednost hi-kvadrat testa (85,78) koja je veća od granične vrijednost (24,7 za 11 stupnjeva slobode uz vjerojatnost P 0,01). Prosječna vrijednost (aritmetička sredina) ukupne ocjene percepcije korupcije u Hrvatskoj općenito je relativno niska i iznosi 2,83 po mjerilu indeksa percepcije korupcije (0-10), uz iznimno visoki koeficijent varijabilnosti od 98,77 %. Svakako je značajno, ali ujedno i zabrinjavajuće, da najviše ispitanika (22,73 %) percipira korupciju u Hrvatskoj ocjenom najlošijeg stanja (0) što karakterizira stanje potpune korupcije u društvu. Uz to, najlošije ocjene indeksa percepcije korupcije od 0 do 3 čine ukupno 72,73 % ocjena ispitanika.

9. Oblici korupcije u Hrvatskoj općenito

Tablica 2. Oblici korupcije u Hrvatskoj općenito

9.	Oblici korupcije u Hrvatskoj općenito:	f	%
1.	podmićivanje - obećanje, ponuda ili davanje bilo koje beneficije koja neprimjereno utječe na ishod odluka javnog službenika. Mito može biti dan javnom službeniku (direktno) ili preko druge osobe ili subjekta (indirektno). Mito može podrazumijevati novac, povjerljivu informaciju, darove, i druge oblike.	101	91,82
2.	pronevjera - krađa sredstava od strane osobe kojoj su povjerene ovlasti i kontrola nad tim sredstvima.	88	80,00
3.	sukob interesa - situacija u kojoj su privatni interesi dužnosnika u suprotnosti s javnim interesom ili privatni interes utječe, ili može utjecati, na nepristranost dužnosnika u obavljanju javne dužnosti.	85	77,27

4.	pristranost - dodjeljivanje poslova ili beneficija određenim pojedincima bez obzira na sposobnosti. Ako je riječ o članovima obitelji onda se naziva nepotizam.	93	84,55
5.	iznuđivanje - nezakonito i namjerno dobivanje neke prednosti, materijalne ili nematerijalne, od druge osobe ili subjekta, tako da joj se nameće nezakonit pritisak u obliku prijetnji ili zastrašivanja da bi ju se prisililo da pruži određene beneficije. Ova prisila može sadržavati fizičku povredu, nasilje ili prepreku, a može čak uključivati i opasnost da treća strana bude ugrožena.	61	55,45
-	bez odgovora	0	0,00
Σ		110	-

Pri istraživanju prisutnih oblika korupcije u Hrvatskoj općenito ispitanici su mogli izabrati više odgovora, između pet ponuđenih uobičajenih oblika korupcije. Razlike među frekvencijama rezultata su statistički značajne što dokazuje vrijednost hi-kvadrat testa (96,40) koja je veća od granične vrijednosti (15,1 za 5 stupnjeva slobode uz vjerojatnost $P = 0,01$). Svi su ti mogući oblici korupcije prepoznati i pojedinačno zastupljeni kao aktualni s više od 50 %. Pri tome je najviše (91,82 %) zastupljeno podmićivanje, a najmanje (55,45 %) iznuđivanje kao oblik korupcije.

10. Uzroci korupcije u Hrvatskoj općenito

Tablica 3. Uzroci korupcije u Hrvatskoj općenito

10.	Uzroci korupcije u Hrvatskoj općenito:	f	%
1.	nedostatak morala i kulture u društvenom životu i gospodarstvu	69	62,73
2.	nedovoljna svijest pojedinaca o štetnosti i neprihvatljivosti korupcije na bilo kojoj razini	59	53,64
3.	nedostatak i loša zakonska regulativa za borbu protiv korupcije	49	44,55
4.	nedostatak i loš rad institucija za kontrolu i borbu protiv korupcije	65	59,08
5.	loš rad pravosuđa u procesima dokazivanja krivnje i kažnjavanja sudionika u korupciji	69	62,73
6.	niske plaće	52	47,27
7.	visoka stopa nezaposlenosti	44	40,00
8.	ostalo (upisati)	18	16,36
-	bez odgovora	0	0,00
Σ		110	-

Između sedam ponuđenih uobičajenih uzroka korupcije u Hrvatskoj općenito, ispitanici su mogli izabrati više ponuđenih odgovora ili upisati neki drugi uzrok. Svi su ispitanici (100 %) sudjelovali u odgovoru na ovo pitanje. Razlike među frekvencijama rezultata su statistički značajne što dokazuje vrijednost hi-kvadrat testa (314,70) koja je veća od granične vrijednosti (20,1 za 8 stupnjeva slobode uz vjerojatnost $P = 0,01$). Prema rezultatima istraživanja s više od 50 % zastupljeni su slijedeći uzroci korupcije u Hrvatskoj općenito: nedostatak morala i kulture u društvenom životu i gospodarstvu (62,73 %), loš rad pravosuđa u procesima dokazivanja krivnje i kažnjavanja sudionika u korupciji (62,73 %), nedostatak i loš rad institucija za kontrolu i borbu protiv korupcije

(59,09 %) i nedovoljna svijest pojedinaca o štetnosti i neprihvatljivosti korupcije na bilo kojoj razini (53,64 %). Od ostalih uzroka koje su naveli ispitanici, najučestaliji su slijedeći: netransparentnost poslovanja u cjelosti, nepotizam, preblage kaznene odredbe i loša provedba zakonske regulative.

11. Posljedice korupcije u Hrvatskoj općenito

Tablica 4. Posljedice korupcije u Hrvatskoj općenito

11.	Posljedice korupcije u Hrvatskoj općenito:	f	%
1.	političke - korupcija uništava osnovni odnos povjerenja između političara i građana, narušava se kredibilitet demokratskih institucija, i sl.	89	80,91
2.	gospodarske - korupcija sprječava sigurno i racionalno investiranje, pošteno gospodarsko tržište, dovodi do rasipanja proračunskog novca, i sl.	93	84,55
3.	socijalne - korupcija povećava siromaštvo, najviše pogađa najslabije i nezaštićene, povećava nejednakost građana, pridonosi općem osjećaju nesigurnosti i nezadovoljstva, i sl.	86	78,18
-	bez odgovora	2	1,82
Σ		110	-

Pri istraživanju percepcije mogućih posljedica korupcije u Hrvatskoj općenito ispitanici su mogli izabrati više odgovora, između tri ponuđene uobičajene grupe posljedica korupcije. Odgovor nije dalo 1.82 % ispitanika. Razlike među frekvencijama rezultata su statistički značajne što dokazuje vrijednost hi-kvadrat testa (73,00) koja je veća od granične vrijednost (11,3 za 3 stupnjeva slobode uz vjerojatnost P 0,01). Sve grupe posljedica korupcije zastupljene su s više od 50 %. Pri tome je najviše (84,55 %) zastupljena grupa gospodarskih posljedica, slijede političke (80,91 %), a najmanje (78,18 %) grupa socijalnih posljedica korupcije.

III. Percepcija korupcije u područjima zaštite

12. Percepcija korupcije u zaštiti na radu

Tablica 5. Percepcija korupcije u zaštiti na radu

12.	Percepcija korupcije u zaštiti na radu	f	%
0.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 0 (potpuna korupcija)	7	6,36
1.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 1	5	4,55
2.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 2	6	5,45
3.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 3	19	17,27
4.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 4	11	10,00
5.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 5	27	24,55
6.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 6	13	11,82
7.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 7	6	5,45
8.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 8	8	7,27
9.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 9	3	2,73

10.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 10 (bez korupcije)	2	1,82
-	bez odgovora	3	2,73
aritmetička sredina (M)		4,52	Σ 110
standardna devijacija (s)		2,33	koeficijent varijabilnosti (V) % 51,41

Ispitanici su mogli izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora, uz mogućnost bez odgovora (što je slučaj za 2,73 % ispitanika). Razlike među frekvencijama rezultata su statistički značajne što dokazuje vrijednost hi-kvadrat testa (67,11) koja je veća od granične vrijednost (24,7 za 11 stupnjeva slobode uz vjerojatnost P 0,01). Prosječna vrijednost (aritmetička sredina) ocjene percepcije korupcije u zaštiti na radu iznosi 4,52 po mjerilu indeksa percepcije korupcije (0-10), uz vrijednost standardne devijacije 2,33 i koeficijent varijabilnosti 51,41 %. Najviše ispitanika (24,55 %) daje ocjenu 5 po IPK, što je srednja vrijednost. Najniže vrijednosti indeksa percepcije korupcije, koje uključuju vrijednosti 0-4 čine ukupno 43,64 %, što je manje od polovice ispitanika.

13. Percepcija korupcije u zaštiti od požara

Tablica 6. Percepcija korupcije u zaštiti od požara

13.	Percepcija korupcije u zaštiti od požara	f	%
0.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 0 (potpuna korupcija)	7	6,36
1.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 1	2	1,82
2.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 2	3	2,73
3.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 3	20	18,18
4.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 4	10	9,09
5.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 5	31	28,18
6.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 6	8	7,27
7.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 7	9	8,18
8.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 8	7	6,36
9.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 9	7	6,36
10.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 10 (bez korupcije)	2	1,82
-	bez odgovora	4	3,64
aritmetička sredina (M)		4,84	Σ 110
standardna devijacija (s)		2,36	koeficijent varijabilnosti (V) % 48,76

Ispitanici su mogli izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora, uz mogućnost bez odgovora (što je slučaj za 3,64 % ispitanika). Razlike među frekvencijama rezultata su statistički značajne što dokazuje vrijednost hi-kvadrat testa (86,44) koja je veća od granične vrijednost (24,7 za 11 stupnjeva slobode uz vjerojatnost P 0,01). Prosječna vrijednost (aritmetička sredina) ocjene percepcije korupcije u zaštiti od požara iznosi 4,84 po mjerilu indeksa percepcije korupcije (0-10), uz vrijednost standardne devijacije 2,36 i koeficijent varijabilnosti 48,76 %. Najviše ispitanika (28,18 %) daje ocjenu 5 po IPK, što je srednja vrijednost. Najniže vrijednosti indeksa percepcije korupcije, koje uključuju vrijednosti 0-4 čine ukupno 38,18 %, što je manje od polovice ispitanika.

14. Percepcija korupcije u zaštiti okoliša

Tablica 7. Percepcija korupcije u zaštiti okoliša

14.	Percepcija korupcije u zaštiti okoliša	f	%		
0.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 0 (potpuna korupcija)	7	6,36		
1.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 1	8	7,27		
2.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 2	7	6,36		
3.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 3	20	18,18		
4.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 4	12	10,91		
5.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 5	23	20,91		
6.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 6	7	6,36		
7.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 7	8	7,27		
8.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 8	8	7,27		
9.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 9	3	2,73		
10.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 10 (bez korupcije)	3	2,73		
-	bez odgovora	4	3,64		
aritmetička sredina (M)		4,38	Σ	110	100,00
standardna devijacija (s)		2,48	koeficijent varijabilnosti (V) %		56,61

Ispitanici su mogli izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora, uz mogućnost bez odgovora (što je slučaj za 3,64 % ispitanika). Razlike među frekvencijama rezultata su statistički značajne što dokazuje vrijednost hi-kvadrat testa (48,67) koja je veća od granične vrijednosti (24,7 za 11 stupnjeva slobode uz vjerojatnost P 0,01). Prosječna vrijednost (aritmetička sredina) ocjene percepcije korupcije u zaštiti okoliša iznosi 4,38 po mjerilu indeksa percepcije korupcije (0-10), uz vrijednost standardne devijacije 2,48 i koeficijent varijabilnosti 56,61 %. Najviše ispitanika (20,91 %) daje ocjenu 5 po IPK, što je srednja vrijednost. Najniže vrijednosti indeksa percepcije korupcije, koje uključuju vrijednosti 0-4 čine ukupno 49,08 %, što je gotovo polovica ispitanika.

15. Percepcija korupcije u privatnoj tjelesnoj zaštiti

Tablica 8. Percepcija korupcije u privatnoj tjelesnoj zaštiti

15.	Percepcija korupcije u privatnoj tjelesnoj zaštiti	F	%		
0.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 0 (potpuna korupcija)	7	6,36		
1.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 1	2	1,82		
2.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 2	7	6,36		
3.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 3	19	17,27		
4.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 4	13	11,82		
5.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 5	20	18,18		
6.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 6	5	4,55		
7.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 7	8	7,27		
8.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 8	11	10,00		
9.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 9	6	5,45		
10.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 10 (bez korupcije)	2	1,82		
-	bez odgovora	10	9,09		
aritmetička sredina (M)		4,73	Σ	110	100,00
standardna devijacija (s)		2,52	koeficijent varijabilnosti (V) %		53,22

Ispitanici su mogli izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora, uz mogućnost bez odgovora, što je za ovo pitanje bio izbor značajnih 9,09 % ispitanika. Razlike među frekvencijama rezultata su statistički značajne što dokazuje vrijednost hi-kvadrat testa (41,56) koja je veća od granične vrijednosti (24,7 za 11 stupnjeva slobode uz vjerojatnost $P = 0,01$). Prosječna vrijednost (aritmetička sredina) ocjene percepcije korupcije u privatnoj tjelesnoj zaštiti iznosi 4,73 po mjerilu indeksa percepcije korupcije (0-10), uz vrijednost standardne devijacije 2,52 i koeficijent varijabilnosti 53,22 %. Najviše ispitanika (18,18 %) daje ocjenu 5 po IPK, što je srednja vrijednost. Najniže vrijednosti indeksa percepcije korupcije, koje uključuju vrijednosti 0-4 čine ukupno 43,63 %, što je manje od polovice ispitanika.

16. Percepcija korupcije u privatnoj tehničkoj zaštiti

Tablica 9. Percepcija korupcije u privatnoj tehničkoj zaštiti

16.	Percepcija korupcije u privatnoj tehničkoj zaštiti	f	%		
0.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 0 (potpuna korupcija)	5	4,55		
1.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 1	2	1,82		
2.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 2	4	3,64		
3.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 3	21	19,09		
4.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 4	13	11,82		
5.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 5	24	21,82		
6.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 6	8	7,27		
7.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 7	10	9,09		
8.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 8	7	6,36		
9.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 9	4	3,64		
10.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 10 (bez korupcije)	2	1,82		
-	bez odgovora	10	9,09		
aritmetička sredina (M)		4,75	Σ	110	100,00
standardna devijacija (s)		2,26	koeficijent varijabilnosti (V) %		47,49

Ispitanici su mogli izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora, uz mogućnost bez odgovora, što je i za ovo pitanje bio izbor značajnih 9,09 % ispitanika. Razlike među frekvencijama rezultata su statistički značajne što dokazuje vrijednost hi-kvadrat testa (61,78) koja je veća od granične vrijednosti (24,7 za 11 stupnjeva slobode uz vjerojatnost $P = 0,01$). Prosječna vrijednost (aritmetička sredina) ocjene percepcije korupcije u privatnoj tehničkoj zaštiti iznosi 4,75 po mjerilu indeksa percepcije korupcije (0-10), uz vrijednost standardne devijacije 2,26 i koeficijent varijabilnosti 47,49 %. Najviše ispitanika (21,82 %) daje ocjenu 5 po IPK, što je srednja vrijednost. Najniže vrijednosti indeksa percepcije korupcije, koje uključuju vrijednosti 0-4 čine ukupno 40,92 %, što je manje od polovice ispitanika.

17. Percepcija korupcije u zaštiti ukupno

Tablica 10. Percepcija korupcije u zaštiti ukupno

17.	Percepcija korupcije u zaštiti ukupno	f	%
0.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 0 (potpuna korupcija)	4	3,64
1.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 1	2	1,82

2.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 2	10	9,09		
3.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 3	25	22,73		
4.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 4	11	10,00		
5.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 5	26	23,64		
6.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 6	7	6,36		
7.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 7	10	9,09		
8.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 8	6	5,45		
9.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 9	3	2,73		
10.	Indeks percepcije korupcije (IPK) = 10 (bez korupcije)	2	1,82		
-	bez odgovora	4	3,64		
aritmetička sredina (M)		4,51	Σ	110	100,00
standardna devijacija (s)		2,19	koeficijent varijabilnosti (V) %		48,47

Ispitanici su mogli izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora, uz mogućnost bez odgovora (što je slučaj za 3,64 % ispitanika). Razlike među frekvencijama rezultata su statistički značajne što dokazuje vrijednost hi-kvadrat testa (83,11) koja je veća od granične vrijednost (24,7 za 11 stupnjeva slobode uz vjerojatnost P 0,01). Prosječna vrijednost (aritmetička sredina) ocjene percepcije korupcije u zaštiti ukupno iznosi 4,51 po mjerilu indeksa percepcije korupcije (0-10), uz vrijednost standardne devijacije 2,19 i koeficijent varijabilnosti 48,47 %. Najviše ispitanika (23,64 %) daje ocjenu 5 po IPK, što je srednja vrijednost. Najniže vrijednosti indeksa percepcije korupcije, koje uključuju vrijednosti 0-4 čine ukupno 47,28 %, što je gotovo polovica ispitanika.

18. Percepcija stanja korupcije u poslovnoj praksi zaštite u odnosu na druge djelatnosti

Tablica 11. Percepcija stanja korupcije u poslovnoj praksi zaštite u odnosu na druge djelatnosti

18.	Percepcija stanja korupcije u poslovnoj praksi zaštite u odnosu na druge djelatnosti	f	%		
1.	korupcije sigurno ima u poslovnoj praksi zaštite, i to najviše, stanje je kritično	8	7,27		
2.	korupcije ima, i to više nego u drugim djelatnostima, stanje je zabrinjavajuće	19	17,27		
3.	ne znam, nemam spoznaja o korupciji, neutralno	28	25,45		
4.	korupcije ima, ali manje nego u drugim djelatnostima, stanje je zadovoljavajuće	53	48,18		
5.	korupcije sigurno nema u poslovnoj praksi zaštite, stanje je izvrsno	0	0,00		
-	bez odgovora	2	1,82		
aritmetička sredina (M)		3,17	Σ	110	100,00
standardna devijacija (s)		0,97	koeficijent varijabilnosti (V) %		30,54

Ispitanici su mogli izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora, uz mogućnost bez odgovora (što je slučaj za 1,82 % ispitanika). Razlike među frekvencijama rezultata su statistički značajne što dokazuje vrijednost hi-kvadrat testa (111,44) koja je veća od granične vrijednost (15,1 za 5 stupnjeva slobode uz vjerojatnost P 0,01). Najviše ispitanika (48,18 %) smatra da ima korupcije u poslovnoj praksi zaštite, ali manje nego u drugim djelatnostima te da je stanje zadovoljavajuće. Da je stanje zabrinjavajuće,

odnosno da ima korupcije u poslovnoj praksi zaštite i više nego u drugim djelatnostima, smatra 17,27% ispitanika, dok 25,45 % ispitanika nema spoznaja o korupciji u poslovnoj praksi zaštite.

Kvantitativna komparativna analiza rezultata

Tablica 12. Usporedba percepcije korupcije u područjima zaštite

Usporedba percepcije korupcije u područjima zaštite		M (0-10)	s	V (%)
12.	Percepcija korupcije u zaštiti na radu	4,52	2,33	51,41
13.	Percepcija korupcije u zaštiti od požara	4,84	2,36	48,76
14.	Percepcija korupcije u zaštiti okoliša	4,38	2,48	56,61
15.	Percepcija korupcije u privatnoj tjelesnoj zaštiti	4,73	2,52	53,22
16.	Percepcija korupcije u privatnoj tehničkoj zaštiti	4,75	2,26	47,49
aritmetička sredina, M (Σ)		4,64	2,39	51,50

Usporedbom percepcije korupcije u područjima zaštite mogu se istaknuti sljedeće spoznaje:

- Prosječna ocjena percepcije korupcije svih područja zaštite iznosi 4,64, što je u donjem nepovoljnom području s obzirom na skalu indeksa percepcije korupcije 0-10 (uz vrijednost standardne devijacije 2,39 i koeficijent varijabilnosti 51,50 %).
- Sve su prosječne ocjene percepcije korupcije u pojedinim područjima zaštite u donjem nepovoljnom području s obzirom na skalu indeksa percepcije korupcije 0-10.
- Najpovoljniju (najvišu) prosječnu ocjenu (4,84) ima percepcija korupcije u području zaštite od požara (broj 13.).
- Najnepovoljniju (najnižu) prosječnu ocjenu (4,38) ima percepcija korupcije u području zaštite okoliša (broj 13.).
- Razlika između najpovoljnije (najviše) i najnepovoljnije (najniže) prosječne ocjene percepcije korupcije u područjima zaštite iznosi 0,46, što na skali indeksa percepcije korupcije (0-10) s 11stupnjeva vrijednosti, iznosi 4,18 %.

Testiranje korelacija

Statistička povezanost (korelacija) između određenih rezultata istraživanja testirana je Pearsonovim koeficijentom korelacije (r).

Pearsonov koeficijent korelacije (r), Razine značajnosti korelacije r ($N - 2 = 110 - 2 = 118$) [5]:

P 0,01	rizik prihvatanja postojanja korelacije između dva pokazatelja je manji od 1 %	$r \geq 0,254$	** izrazito značajna korelacija
P 0,05	rizik prihvatanja postojanja korelacije između dva pokazatelja je manji od 5 %	$r \geq 0,195$	* značajna korelacija

Testiranjem korelacija rezultata istraživanja utvrđuju se sljedeće povezanosti:

- Postoji izrazito značajna pozitivna korelacija ($r = 0,412^{**}$) između povećanja vrijednosti dobne skupine ispitanika (kao nezavisne varijable) i njihovog statusa zaposlenosti (kao zavisne varijable). Što su ispitanici stariji, u većem su broju zaposleni, uključujući i poslove zaštite.
- Postoji izrazito značajna pozitivna korelacija ($r > 0,254^{**}$) između svih pojedinačnih ocjena percepcije korupcije po područjima zaštite. Viša vrijednost ocjene percepcije jednog područja zaštite (kao nezavisne varijable) u pravilu korelira s višom vrijednosti drugog područja zaštite (kao zavisne varijable).
- Ne postoji niti jedna značajna korelacija između osobnih podataka ispitanika: dobna skupina, stručna sprema, status zaposlenja, ukupni radni staž (kao nezavisne varijable) i ocjena percepcije korupcije po područjima zaštite (kao zavisne varijable).

Testiranje veličine uzorka

Veličina uzorka testirana je izračunom veličine jednostavnog slučajnog uzorka. Koeficijent povjerenja ili pouzdanosti (vjerojatnosti) od 2,58 zadan je odabranom vjerojatnosti procjene od 99 %. Koeficijent varijabilnosti populacije, koji je izračunat kao prosječna vrijednost svih zavisnih varijabli, iznosi 51,50 %. Pogreška procjene izražena je relativno i iznosi 10 %. Po tome veličina uzorka iznosi $n_0 = 177$. Budući da je frakcija ($n_0/\text{osnovni skup}$) koja iznosi $f = 0,56 > 0,05$ tada se veličina uzorka može nešto smanjiti ($n_0/(1+f)$) pa veličina jednostavnog slučajnog uzorka iznosi $n = 113$. Kako je uzorak korišten u istraživanju $N = 110 < n = 113$ nije zadovoljen uvjet minimalne veličine uzorka po kojem su rezultati uzorka statistički valjani i za cijeli osnovni skup istraživanja (populaciju).

RASPRAVA

Spoznaje o percepciji korupcije u područjima sigurnosti na prigodnom uzorku stručnjaka sigurnosti dobra su polazišna osnova za stručnu raspravu i poticaj istraživanjima ove nadasve aktualne društvene tematike. Neutemeljena razmišljanja kako problematika korupcije najvjerojatnije zaobilazi područja zaštite posve su bespredmetna, pa i štetna za korištenje svih mogućnosti za unapređenje sigurnosti u poslovnoj praksi. Tome najbolje u prilog ide prvo izrazito niska ocjena stručnjaka sigurnosti percepcije korupcije u Hrvatskoj općenito u usporedbi s aktualnim indeksom percepcije korupcije, a potom i relativno nepovoljne ocjene percepcije korupcije u svim područjima zaštite pojedinačno, kao i zaštite u cjelini. To da se percepcija korupcije pokazuje najnepovoljnijom u području zaštite okoliša može se obrazložiti javnim informiranjem o značajnosti projekata zaštite okoliša, prvenstveno velikih projekata tehničke infrastrukture zaštite okoliša ali i brojnih javno opisanih afera s tim u svezi. Svjesnost negativnih posljedica korupcije u zaštiti, prvenstveno gospodarskih, i to u ovom vremenu recesije i globalne financijske krize nameće pred stručnjake i struku sigurnosti potrebu edukacije o problematici korupcije i zajedničke učinkovite i stalne napore za suzbijanje korupcije na svim razinama.

ZAKLJUČAK

Istraživanjem percepcije i usporedbom korupcije u područjima zaštite, na temelju identificiranog problema, ostvaren je postavljeni cilj istraživanja utvrđivanjem aktualnih spoznaja o problematici korupcije u područjima zaštite u Hrvatskoj, koja se temeljem analize rezultata provedenog anketnog istraživanja očituju u prihvatanju ili odbacivanju postavljenih hipoteza istraživanja.

H1: Stručnjaci sigurnosti daju svoju ukupnu ocjenu percepcije korupcije u Hrvatskoj općenito koja je po vrijednosti indeksa percepcije korupcije (0-10) povoljnija od vrijednosti indeksa percepcije korupcije u Hrvatskoj za 2009. godinu koji iznosi 4,1. Hipoteza se odbacuje. Prosječna ocjena percepcije korupcije u Hrvatskoj općenito koju daju stručnjaci sigurnosti iznosi 2,83 po vrijednosti indeksa percepcije korupcije (0-10) što je izrazito nepovoljnije stanje od vrijednosti indeksa percepcije korupcije u Hrvatskoj za 2009. godinu koja iznosi 4,1

H2: Stručnjaci sigurnosti, uz statistički značajne razlike frekvencije rezultata, percipiraju moguće oblike, uzroke i posljedice korupcije u Hrvatskoj općenito. Hipoteza se prihvaća. Uz statistički značajne razlike frekvencije rezultata stručnjaci sigurnosti percipiraju moguće oblike, uzroke i posljedice korupcije u Hrvatskoj općenito. Pri tome, kao najznačajniji potencijalni oblik korupcije percipiraju podmićivanje. Kao mogući uzroci korupcije najviše se ističu: nedostatak morala i kulture u društvenom životu i gospodarstvu te loš rad pravosuđa u procesima dokazivanja krivnje i kažnjavanja sudionika u korupciji. Političke, gospodarske i socijalne posljedice korupcije značajno su percipirane, uz davanje prednosti gospodarskim posljedicama korupcije.

H3: Stručnjaci sigurnosti daju ocjenu percepcije korupcije u svim područjima zaštite koja je po vrijednosti indeksa percepcije korupcije (0-10) povoljnija od vrijednosti indeksa percepcije korupcije u Hrvatskoj za 2009. godinu koji iznosi 4,1. Hipoteza se prihvaća. Sve su prosječne ocjene korupcije u svim područjima zaštite po vrijednosti indeksa percepcije korupcije (0-10) više od 4,1 što znači i povoljnije stanje. Pri tome ocjena percepcije korupcije u zaštiti na radu iznosi 4,52, u zaštiti od požara 4,84, u zaštiti okoliša 4,38, u privatnoj tjelesnoj zaštiti 4,73 te privatnoj tehničkoj zaštiti 4,75. Ipak, iz ovih se rezultata opaža generalno relativno nepovoljno stanje percepcije korupcije u područjima zaštite, jer su za sva područja zaštite ocjene percepcije manje od 5,00. Prosječna ocjena percepcije korupcije svih područja zaštite iznosi 4,64, što je u donjem nepovoljnom području s obzirom na skalu indeksa percepcije korupcije 0-10.

H4: Stručnjaci sigurnosti daju ocjene percepcije korupcije po svim područjima zaštite koje se međusobno ne razlikuju značajno, jer njihov raspon nije veći od 5 % vrijednosti indeksa percepcije korupcije (sa skalom od 0 do 10). Hipoteza se prihvaća. Najpovoljniju (najvišu) prosječnu ocjenu (4,84) ima percepcija korupcije u području zaštite od požara, a najnepovoljniju (najnižu) prosječnu ocjenu (4,38) ima percepcija korupcije u području zaštite okoliše. Razlika između najpovoljnije (najviše) i najnepovoljnije (najniže) prosječne ocjene percepcije korupcije u područjima zaštite iznosi 0,46, što na skali indeksa percepcije korupcije (0-10) sa 11 stupnjeva vrijednosti, iznosi 4,18 %.

H5: Nema statistički značajnih korelacija između osobnih podataka stručnjaka sigurnosti: dobna skupina, stručna sprema, status zaposlenja, ukupni radni staž (kao nezavisne varijable) i njihovih ocjena percepcije korupcije po područjima zaštite (kao zavisne varijable).

Hipoteza se prihvaća. Rezultati testiranja korelacija pokazuju da ne postoji niti jedna značajna korelacija između osobnih podataka ispitanika: dobna skupina, stručna sprema, status zaposlenja, ukupni radni staž (kao nezavisne varijable) i ocjena percepcije korupcije po područjima zaštite (kao zavisne varijable). To ukazuje na konzistentnost percepcije korupcije po područjima zaštite, kao i zaštite u cjelini, bez obzira na socio-ekonomske karakteristike stručnjaka sigurnosti.

Izabrana metoda pismene ankete potvrdila se kao prikladna za istraživanje percepcije i usporedbe korupcije u područjima zaštite, na utvrđenom prikladnom uzorku. Za nastavak istraživanja predlaže se veliko empirijsko istraživanje, na znanstvenom reprezentativnom uzorku poslovnih organizacija u Hrvatskoj, uz stratifikaciju uzorka po županijama i vrstama poduzeća po veličini s obzirom na broj zaposlenih te drugim bitnim značajkama.

LITERATURA

- [1] Cmrečnjak, D., Filipović, A. M., Gorički, Z., Hrstić, G., Hunjak, D., Magud, M., Minga, I., Petričević, N., Taradi, J., red., Žarak, M.: **Služba zaštite na radu, istraživanje problematike organizacije i rada službi zaštite na radu u poslovnim organizacijama u Hrvatskoj**. – Zagreb: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, 2009.
- [2] Derenčinović, D.: **Mit(o) korupciji**. – Zagreb: NOCCI, 2001.
- [3] Jelenski, M.: **Pojava pranja novca i kriminalističke mjere za osiguranje oduzimanja protupravno stečene imovinske koristi počinjenjem kaznenog djela**. – U: Prethodni zbornik radova „Istraživački dan VPŠ 2001.“. – Zagreb: Policijska akademija, Visoka policijska škola, 2001, str. 26-30.
- [4] Papeš, D.: **Neka bitna pitanja vezana za izradbu nastavnog programa gospodarskog kriminaliteta**. – Policija i sigurnost, 1-2, 1993, 59-70.
- [5] Petz, B.: **Osnovne statističke metode za nematematičare**. – Zagreb: Naklada Slap, 2004.
- [6] Rose-Ackerman, S.: **Korupcija i vlada, uzroci, posljedice i reforma**. – Zagreb: Progres, 2002.
- [7] Solomun, D.: **Ekonomski aspekti nacionalne sigurnosti**. – Policija i sigurnost, 1-2, 2006, 1-21.

Ostali materijali

Propisi

- Strategija suzbijanja korupcije, N. N. br. 75/08.

Internet

- Antikorupcijska kampanja, <http://www.antikorupcija.hr> (22.4.2010.)
- Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske, <http://www.pravosudje.hr/> (27.4.2010.)
- Transparency International Hrvatska, <http://www.transparency.hr/> (22.4.2010.)

Podaci o autorima

1.

Danijela Hunjak
Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske
Zagreb
Hrvatska
danijela.hunjak@vss.hr

2.

Josip Taradi, mr. sig.
Međimurske vode d.o.o.
Čakovec
Hrvatska
josip.taradi@medjimurske-vode.hr